

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2541 ภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาคเอกชนซึ่งมีสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับเป็นแกนนำ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการได้แก่

1. เพื่อให้สถาบันทำหน้าที่กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนกลยุทธ์ และแผนงานระยะยาวสำหรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย
2. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย
4. เพื่อสร้างศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย

ในปี 2541 ซึ่งเป็นปีแรกของการจัดตั้งสถาบัน ทางสถาบันได้อาศัยอาคารสถานที่ของคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ทำการชั่วคราว สถาบันได้ปฏิบัติงานตามนโยบายของกรรมการบริหารสถาบันและตามแผนงานที่คณะอนุกรรมการ 3 ฝ่ายซึ่งประกอบด้วย คณะอนุกรรมการพัฒนาวัตถุดิบและตรวจสอบคุณภาพ คณะอนุกรรมการพัฒนาเทคโนโลยี บุคลากร และการออกแบบ และคณะอนุกรรมการพัฒนาและขยายตลาดสินค้า โดยได้วางแผนและดำเนินงานก่อสร้างห้องปฏิบัติการ คัดสรรผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นที่ปรึกษาวิชาการ คัดสรรและพัฒนาบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่ในห้องปฏิบัติการ และฝ่ายบริหาร และได้จัดวางระบบบริหารและวางแผนปฏิบัติงานก่อนที่จะเริ่มเปิดดำเนินงานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ตลอดระยะเวลา 4 ปีของการให้บริการ สถาบันได้มุ่งมั่นพัฒนารูปแบบการบริการไม่ว่าจะเป็นบริการด้านตรวจสอบอัญมณีและโลหะมีค่า ด้านฝึกอบรม ด้านฐานข้อมูลอุตสาหกรรมฯ ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังพัฒนาคุณภาพของการบริการ บุคลากร ตลอดจนการบริหารจัดการภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนกระทั่งบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถาบันในที่สุด

● งานวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีและโลหะมีค่า

ฝ่ายปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีและโลหะมีค่าเป็นหน่วยงานหลักของสถาบันในการสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้แก่ผู้บริโภคทั้งในและนอกประเทศสามารถแบ่งงานบริการออกได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1. **ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณี** ซึ่งมีเครื่องมือการตรวจสอบที่ทันสมัย มีนักอัญมณีศาสตร์ที่มีประสบการณ์สูงทำหน้าที่ให้บริการตรวจวิเคราะห์และออกใบรับรองคุณภาพอัญมณีและเครื่องประดับจนได้รับการยอมรับจากสมาพันธ์อัญมณีและเครื่องประดับโลก (CIBJO) ให้เป็น CIBJO Registered Laboratory เมื่อเดือนพฤษภาคม 2543 อีกทั้งยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิก 1 ใน 7 ห้องปฏิบัติการชั้นนำของโลกซึ่งเป็นคณะทำงานเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพลอยสีที่ใช้เป็นมาตรฐานสากล (Lab Manual Harmonization Committee) เมื่อเดือนมีนาคม 2545 นอกจากนี้ห้องปฏิบัติการฯ ยังมีชุดเพชรต้นแบบของสมาพันธ์อัญมณีและเครื่องประดับโลก (CIBJO) ซึ่งเป็นเพียงชุดเดียวในภูมิภาคเอเชียเพื่อใช้ในการจัดชั้นหรือเกรดสีเพชร และสถาบันยังมีชุดพลอยทับทิม ไพลิน มรกต และพลอยเนื้ออ่อนอื่นๆ ที่เป็นต้นแบบใช้เป็นมาตรฐานในการจัดชั้นหรือเกรดสีพลอย

ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดราคากลางของอัญมณีและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค อีกทั้งยังมีบริการการตรวจสอบแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของพลอยสีและบริการแกะสลักเครื่องหมายรับประกันคุณภาพลงบนขอบอัญมณีด้วยแสงเลเซอร์ด้วย

2. ศูนย์วิเคราะห์ตรวจสอบและสลักเครื่องหมายรับรองความบริสุทธิ์ของโลหะมีค่า สถาบันได้จัดตั้งศูนย์วิเคราะห์ตรวจสอบและสลักเครื่องหมายรับรองความบริสุทธิ์ของโลหะมีค่าขึ้นโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการวิเคราะห์และตรวจสอบค่าความบริสุทธิ์ของทองคำและโลหะมีค่าอื่นๆรวมถึงการสลักเครื่องหมายรับรองคุณภาพและค่าความบริสุทธิ์ของโลหะมีค่า (Hallmarking) ด้วยแสงเลเซอร์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคทั้งที่เป็นชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ และสนับสนุนงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและสนับสนุนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยทางศูนย์ฯ ได้เริ่มเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2546 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจขอรับบริการอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่า หอปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีและโลหะมีค่าของสถาบันเป็นหอปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีและเครื่องประดับที่ครบวงจรและสมบูรณ์ที่สุดในโลก คือ มีทั้งการบริการตรวจสอบเพชร พลอยสี และโลหะมีค่า ซึ่งปัจจุบันทั่วโลกมีอยู่เพียง 2 แห่งคือ ที่ประเทศไทย และอิตาลี เท่านั้น หอปฏิบัติการฯ ของสถาบันจึงเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าของนักอัญมณีศาสตร์จากนานาประเทศ รวมถึงนิสิตนักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีถึงเอก อีกทั้งยังเป็นหอปฏิบัติการฯ ต้นแบบซึ่งสถาบันอัญมณีศาสตร์อื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียได้มาเยี่ยมชมและขอรับคำแนะนำในการจัดตั้งหอปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีของตน

ตลอด 4 ปีที่ผ่านมา หอปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีของสถาบันสามารถให้บริการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และออกใบรับรองคุณภาพอัญมณีได้หลากหลายและสามารถสนองตอบต่อความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้นตามลำดับ ผลงานการตรวจสอบจากหอปฏิบัติการฯ ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่ผู้ส่งออกชาวไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ส่งออกสินค้าคุณภาพสูงไปยังบริษัทแบรนด์เนมรายสำคัญของโลก อีกทั้งยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหน่วยงานหลักในการตรวจสอบและออกใบรับรองคุณภาพทับทิมที่ส่งไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นภายใต้โครงการ Ruby Year 2002 จนส่งผลให้หอปฏิบัติการฯ สามารถสร้างรายได้เข้าสู่สถาบันได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ สถาบันมีรายได้จากการตรวจสอบและออกใบรับรองคุณภาพอัญมณีในปี 2543 เพียง 831,290 บาท จำนวนตัวอย่างที่ตรวจสอบ 1,315 รายการ ในปี 2544 มีรายได้ 1,007,902 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 26 จากนั้นในปี 2545 สถาบันได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหน่วยงานหลักในการตรวจสอบและออกใบรับรองคุณภาพทับทิมที่ส่งออกไปจำหน่ายในประเทศญี่ปุ่นในโครงการ Ruby Year 2002 ส่งผลให้ในปีดังกล่าวมีอัญมณีที่ผ่านการตรวจสอบจากหอปฏิบัติการฯ ของสถาบันเพิ่มขึ้นเป็น 6,018 รายการ คิดเป็นรายได้ทั้งสิ้น 3,576,532 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 222 และในปี 2546 สถาบันมีรายได้ทั้งสิ้น 3,754,327 บาท และมีจำนวนตัวอย่างที่ตรวจสอบทั้งสิ้น 4,154 รายการ รวม 4 ปีมีรายได้ทั้งสิ้นประมาณ 9,710,051 บาท ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลมาจากการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหอปฏิบัติการฯ ด้วยการต่อยอดความรู้ทางด้านอัญมณีศาสตร์ในหลักสูตร GG, CDG และ FGA จนสามารถลงนามใบรับรองผลอัญมณีได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ อีกทั้งยังเป็นผลมาจากความสามารถในการนำผลสำเร็จจากการดำเนินงานวิจัยด้านวัตถุดิบและตรวจสอบคุณภาพของสถาบัน อาทิ โครงการจัดทำระดับมาตรฐานคุณภาพสีอัญมณี (ทับทิมและแซปไฟร์) โครงการจัดทำฐานข้อมูลอัญมณีเพื่อการตรวจสอบแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของอัญมณี (ทับทิม แซปไฟร์ และมรกต) โครงการวิจัยเทคนิคการตรวจสอบสีเพชรที่เพิ่มคุณภาพด้วยการอาบรังสี ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ในงานบริการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพอัญมณีได้อย่าง

มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า การให้บริการวิเคราะห์ ตรวจสอบ และออกใบรับรองคุณภาพอัญมณี มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสถาบัน

● งานวิจัยและพัฒนา

ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา สถาบันได้ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาในด้านวัตถุดิบ ด้านการออกแบบ และด้านการตลาดอย่างต่อเนื่อง มีผลงานการวิจัยซึ่งเสร็จสมบูรณ์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานด้านต่างๆ ของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่หลายโครงการ อาทิเช่น การจัดทำระดับมาตรฐานคุณภาพสีทับทิมหรือ Ruby Grading System ซึ่งผลของงานวิจัยได้ถูกนำไปใช้ในการตรวจสอบ จัดเกรดทับทิมและได้ระบุข้อมูลดังกล่าวนี้เพิ่มเติมในใบรับรองคุณภาพทับทิมที่ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นตามโครงการ Ruby Year 2002 เพื่อกระตุ้นความต้องการใช้เครื่องประดับทับทิมในหมู่ผู้บริโภคชาวญี่ปุ่น ส่งผลให้สถาบันมีรายได้จากการตรวจสอบในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึง 3 เท่า อีกทั้งยังมีส่วนช่วยให้พลอยเนื้อแข็งที่เจียรไนแล้ว (ทับทิม แชนโฟร์) ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่นมูลค่า 1,212.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ประมาณร้อยละ 5.3 ผลงานวิจัยยังได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ อาทิเช่น Jewelry News Asia Magazine ของประเทศฮ่องกง แปลเป็นภาษาญี่ปุ่นเผยแพร่ผ่านวารสารอัญมณีและเครื่องประดับญี่ปุ่น และแปลเป็นภาษาจีนตีพิมพ์ในวารสาร Taiwan Jewelry ของประเทศไต้หวัน เป็นต้น นอกจากนี้ สถาบันยังได้ดำเนินการวิจัยเรื่องแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ของพลอยสี (ทับทิม แชนโฟร์ และมรกต) ซึ่งผลการวิจัยก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริมการจำหน่ายพลอยทั้งสามประเภทที่กล่าวมาข้างต้นได้เป็นอย่างดี ในส่วนของงานวิจัยด้านการออกแบบ สถาบันได้ให้ทุนอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับจากมหาวิทยาลัยศิลปากรและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งนักออกแบบอิสระทำการวิจัยเรื่องแนวโน้มการออกแบบเครื่องประดับประเภทต่างๆ และได้นำผลงานวิจัยเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านเว็บไซต์สถาบัน และผ่านการสัมมนาซึ่งจัดขึ้นในงานแสดงสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ “บางกอกเจมส์” ทุกครั้ง ส่วนการวิจัยด้านการตลาดประเทศคู่ค้าและคู่แข่งก็ได้มีการเผยแพร่สู่ผู้ประกอบการผ่านการสัมมนาหลายครั้ง มีผู้เข้าฟังการสัมมนารวมประมาณ 1,700 คน

● งานพัฒนาคุณภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมฯ

ฝ่ายฝึกอบรมเป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยหนึ่งของสถาบัน ซึ่งมีหน้าที่ในการถ่ายทอดและ/หรือถ่ายทอดความรู้ด้านอัญมณีและเครื่องประดับให้แก่ผู้ที่สนใจจะเข้าสู่อุตสาหกรรมฯ และผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรมฯ ให้เกิดความแข็งแกร่งในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในช่วง 4 ปีของการให้บริการ ศูนย์ฝึกอบรมได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการขึ้นทั้งสิ้น 10 หลักสูตร แบ่งเป็นโครงการฝึกอบรมที่สถาบันจัดทำหลักสูตรเองทั้งด้านอัญมณีศาสตร์ การออกแบบ และการตลาด จำนวน 5 หลักสูตร โครงการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษสำหรับบริษัท 1 หลักสูตร โครงการฝึกอบรมร่วมกับสถาบันอัญมณีจากต่างประเทศได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดระดับคุณภาพเพชร สถาบัน HRD-Institute of Gemmology จากประเทศเบลเยียม และ หลักสูตรประกาศนียบัตรนักอัญมณีศาสตร์ The Gemmological Association and Gem Testing Laboratory of Great Britain จากประเทศอังกฤษ และหลักสูตรพิเศษการตรวจสอบอัญมณีโดยใช้เครื่องมือขั้นสูงให้แก่ นักอัญมณีศาสตร์และเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการชาวต่างชาติ 1 หลักสูตร คิดเป็นจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมทั้งสิ้น 848 คน และมีรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 11,382,032 บาท ทั้งนี้การที่มีผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรมจากสถาบันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากการที่สถาบันได้พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีความหลากหลายและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้เป็นอย่างดี วิทยากรล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาคมหาวิทยาลัยและภาคธุรกิจ

การทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและความรู้จากประสบการณ์จริง ห้องเรียนมีเครื่องมือพื้นฐานที่ทันสมัยและตัวอย่างพลอยมากเพียงพอสำหรับการเรียนเชิงปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดอัญมณีและเครื่องประดับสำหรับเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย

● งานจัดทำฐานข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ

ฝ่ายข้อมูลและประชาสัมพันธ์มีหน้าที่หลักในการจัดทำฐานข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันให้แก่อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยนอกเหนือจากการพัฒนาคุณภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมฯ ดังนั้นตลอด 4 ปีที่ผ่านมา ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับของสถาบันจึงได้ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำข้อมูลอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับประเทศคู่ค้าและคู่แข่งอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังได้ร่วมมือกับอาจารย์จากคณะเศรษฐศาสตร์ และพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการวิจัยทางการตลาดเพื่อศึกษาพฤติกรรมการค้าและการบริโภคของตลาดใหม่ที่มีศักยภาพซึ่งได้แก่ ประเทศจีน ตะวันออกกลาง รัสเซีย บราซิล และศึกษาแนวโน้มด้านการตลาดและศักยภาพทางการแข่งขันของประเทศคู่แข่งสำคัญซึ่งได้แก่ อิตาลี อินเดีย จีน และฮ่องกง และเผยแพร่ผลงานการวิจัยให้แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมฯ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนผ่านงานสัมมนาทางวิชาการมาแล้ว 5 ครั้งเช่น สัมมนา “ศักยภาพอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับจีน หลังจีนเข้า WTO ผู้ประกอบการไทยควรปรับกลยุทธ์อย่างไร?” สัมมนา “อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับอินเดีย คู่แข่งที่น่าจับตามอง” และ สัมมนา “สามหมื่นล้านเหรียญสหรัฐ...อัญมณีและเครื่องประดับตะวันออกกลาง ตลาดใหญ่ที่ผู้ประกอบการไทยไม่ควรมองข้าม” การเข้าร่วมงานสัมมนากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกประมาณ 10 ครั้ง มีผู้เข้าฟังการสัมมนาทั้งสิ้นประมาณ 1,700 ราย

นอกจากนี้ศูนย์ข้อมูลฯ ยังผลิตผลงานในรูปของรายงานทางวิชาการจำนวน 12 ฉบับ บทความเชิงวิชาการและเกร็ดความรู้ด้านอัญมณีและเครื่องประดับกว่า 300 เรื่องเผยแพร่ผ่านวารสารอัญมณีและเครื่องประดับราย 2 เดือน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และเว็บไซต์ www.git.or.th อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมฯ ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนกลยุทธ์ทางการผลิตและการตลาดอย่างเหมาะสม ตลอดจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมฯ อีกทั้งยังถือเป็นงานบริการสังคมอย่างหนึ่งของสถาบันอีกด้วย

● ห้องสมุดอัญมณีและเครื่องประดับ

สถาบันได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองด้านอัญมณีและเครื่องประดับขึ้นในรูปของห้องสมุดอัญมณีและเครื่องประดับซึ่งจัดได้ว่าเป็นห้องสมุดเฉพาะทางและแหล่งศึกษาค้นคว้าด้านอัญมณีและเครื่องประดับที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศโดยได้เริ่มเปิดให้บริการแก่ผู้ประกอบการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป เมื่อเดือนมีนาคม 2545 ภายในห้องสมุดมีเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์กว่า 1,000 รายการไว้ให้บริการ อาทิเช่น หนังสือด้านธรณีวิทยาและอัญมณีศาสตร์ ด้านการออกแบบ ด้านการตลาด หนังสือเกี่ยวกับทองคำและโลหะมีค่า รายงานการวิจัย ตลอดจนนิตยสาร/วารสารทั้งในและต่างประเทศ นับตั้งแต่เริ่มเปิดให้บริการ มีผู้เข้ามาใช้บริการห้องสมุดถึงกว่า 300 คน แบ่งเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมฯ ร้อยละ 29 นักศึกษาในระดับปริญญาตรีถึงเอกร้อยละ 55 และบุคคลทั่วไปร้อยละ 16 ปัจจุบันห้องสมุดอัญมณีและเครื่องประดับซึ่งตั้งอยู่ที่ชั้น 3 อาคารวิจัยและตรวจสอบอัญมณี เปิดให้บริการทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ในเวลาราชการ ทั้งนี้ในปีแรกที่ห้องสมุดสถาบันได้เปิดให้บริการสามารถสร้างรายได้เป็นเงินทั้งสิ้น 133,877 บาท และข้อสำคัญผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมฯ มีศูนย์กลางที่สามารถให้ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

● พิพิธภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับ

สถาบันได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับขึ้นโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนซึ่งมีสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับเป็นแกนนำ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงกระตุ้นให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงคุณค่าของอัญมณีและเครื่องประดับไทย อีกทั้งยังช่วยต่อยอดภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางการผลิตและการค้าพลอยสีและเครื่องประดับที่สำคัญของโลก ภายในพิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของอัญมณีและเครื่องประดับนับตั้งแต่การกำเนิดของอัญมณีและสินแร่ต่างๆ เรื่อยไปจนถึงกระบวนการผลิตเป็นเครื่องประดับ โดยกว่าร้อยละ 90 ของตัวอย่างอัญมณีสินแร่ และเครื่องประดับที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ล้วนได้รับการบริจาคจากบุคคล บริษัทห้างร้าน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ จากทั้งในและนอกประเทศ พิพิธภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติได้เปิดแนะนำตัวไปเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2545 โดยได้รับเกียรติจากนายการุณ กิตติสถาพร ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานในพิธี ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ฯ เปิดให้บริการทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ ตั้งแต่ 08.30-16.30 น. ทั้งนี้นับตั้งแต่เปิดตัวอย่างไม่เป็นทางการในปี 2545 มีผู้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติกว่า 1,200 คน อีกทั้งยังมีสื่อมวลชนเข้าเยี่ยมชมและถ่ายทำรายการเพื่อเผยแพร่ผ่านโทรทัศน์กว่า 11 รายการ

● งานประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

ตลอดระยะ 4 ปีที่ผ่านมา สถาบันได้ทำการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของสถาบัน ข้อมูลข่าวสารอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันในฐานะสถาบันหลักซึ่งมีหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันกับสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ หรืออาจกล่าวได้ว่าสถาบันสามารถประหยัดงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ตลอดระยะเวลา 4 ปี (ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกประเภทจำนวน 97,000 ครั้ง) เป็นเงินถึงกว่า 12 ล้านบาท ทั้งที่สถาบันมีงบประมาณการประชาสัมพันธ์อยู่เพียง 1 ล้านบาทเท่านั้น ความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์สถาบันให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางผนวกกับความหลากหลายและประสิทธิภาพในการให้บริการของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงส่งผลให้สถาบันได้รับการยอมรับในวงกว้างทั้งจากผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย สถาบันอัญมณีศาสตร์นานาชาติ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ในส่วนของการเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศนั้นจะเห็นได้จากการที่ปัจจุบันมีจำนวนลูกค้าเข้ารับบริการด้านต่างๆ ของสถาบันเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีและศูนย์วิเคราะห์ตรวจสอบและสลิคเครื่องหมายรับรองความบริสุทธิ์ของโลหะมีค่าของสถาบันได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้เป็นห้องปฏิบัติการหลักสำหรับการตรวจสอบสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคและช่วยป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภคในประเทศและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับได้รับการติดต่อสอบถาม/ขอรับข้อมูลอุตสาหกรรมฯ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างสม่ำเสมอ จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจุบันหากมีปัญหา/ข้อข้องใจใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของอัญมณีและเครื่องประดับแล้ว ผู้คนส่วนใหญ่มักนึกถึงสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติเป็นแห่งแรกเสมอ

● การเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ในส่วนของ การเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาตินั้น สถาบันได้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการอัญมณีกับสถาบันอัญมณีนานาชาติ อาทิ CISGEM ประเทศอิตาลี โดยสถาบันได้ให้ความอนุเคราะห์รับ Dr.Stefano Cortecchi มาฝึกงานด้านการตรวจสอบอัญมณีเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2546 โครงการให้คำปรึกษาด้านการจัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีแก่ประเทศอินโดนีเซียและปากีสถาน อีกทั้งยังมีนักวิชาการอัญมณีจากห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีต่างชาติซึ่งได้แก่ ประเทศบาห์เรน และคูเวต เข้า

รับการฝึกอบรมเรื่อง Advanced Techniques in Gemmology ในปี 2544 และ 2545 ตามลำดับ ขณะที่ยังได้รับเกียรติจากกระทรวงพลังงานและเหมืองแร่ ประเทศมาดากัสการ์ ได้เข้ารับการฝึกอบรมเรื่อง International Training on Advance Gemmology and Gem Identification ในปี 2546 นอกจากนี้ผู้อำนวยการและผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบอัญมณีของสถาบันยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการประชุมอัญมณีและเครื่องประดับนานาชาติอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น ผู้อำนวยการสถาบันเป็นผู้แทนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยนำเสนอ Country Paper ในงานสัมมนา APEC Gems and Jewelry Trade and Technology Seminar ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี 2543 ผู้อำนวยการสถาบันยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง Thailand's Gem and Jewelry Industry in the New Millennium ในการประชุม International Colored Gemstone Association "ICA Congress 2001" ณ เมืองซินีเย ประเทศออสเตรเลีย และบรรยายเรื่อง Asean Gold Standard & Hallmarking ในการประชุม Asean Goldsmiths' Conference 2002 ที่เมืองสุราบายา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อเดือนตุลาคม 2545 และเป็น ผู้แทนจากประเทศไทยเข้าร่วมนำเสนอ Country Presentation ในการประชุม BIMST-EC Expert Group Meeting ที่กรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 และที่เมืองมุมไบ ประเทศอินเดีย เมื่อเดือนกรกฎาคม 2546 ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบอัญมณีของสถาบันเข้าร่วมประชุม Gemstone Industry and Laboratory Conference ที่เมืองฟุซฮั่น สหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2545 รวมถึงการบรรยายทางวิชาการแก่ข้าราชการกระทรวงพลังงานและเหมืองแร่ ผู้ประกอบการ และนักวิชาการ ณ ประเทศมาดากัสการ์ เมื่อเดือนธันวาคม 2545 อีกด้วย

● งานบริหารองค์กร

เมื่อปี 2544 ฝ่ายบริหารของสถาบันได้ร่วมมือกับผู้แทนจากคณะอนุกรรมการ 3 ฝ่ายซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากกรมทรัพยากรธรณี กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานประกันสังคม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทย และเครื่องประดับ ผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ และอาจารย์จากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย ปี 2545-2549 เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถาบันภายในกรอบ 5 ปี อีกทั้งยังได้จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเป็นองค์การมหาชนโดยได้รับความร่วมมือจากอาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ยกร่าง และได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถาบันเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2544 และเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2546 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม ได้มีมติเห็นชอบใน ร่าง พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ.... ตามที่คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการเสนอและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับข้อสังเกตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาและดำเนินการต่อไป

จากผลงานที่กล่าวมาข้างต้นย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและพยายามของสถาบันในอันที่จะพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยให้มีความสามารถทางการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมถึงพัฒนาศักยภาพของสถาบันให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ของสถาบันล้วนเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้งสถาบันทั้งสี่ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้สามารถอ้างอิงได้จากการประเมินประสิทธิผลของกระทรวงอุตสาหกรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีหน่วยงานระดับกรมและสถาบันอิสระในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งสำนักงานประกันสังคมได้มอบหมายให้คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการเมื่อเดือนตุลาคม 2545 ซึ่งผลการประเมินปรากฏว่า ระดับประสิทธิผลการบรรลุเจตนารมณ์ของการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติในภาพรวมอยู่ในระดับการบรรลุผลค่อนข้างมาก ทั้งที่เพิ่ง

ดำเนินงานมาได้เพียง 2 ปี สำหรับเป้าหมายในการพึ่งพาตนเองให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2549 นั้น ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา สถาบันได้เร่งดำเนินการพัฒนารูปแบบ ความหลากหลาย และคุณภาพของงานบริการด้านต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของสถาบันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สถาบันมีรายได้มากเพียงพอสำหรับการเลี้ยงตนเอง แต่เนื่องจากราคาค่าบริการด้านการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีของสถาบันค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับค่าบริการของสถาบันตรวจสอบอัญมณีในยุโรปและสหรัฐอเมริกา การที่จะให้สถาบันเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลกต้องใช้เวลาเปรียบเสมือนการสร้างแบรนด์เนม อย่างไรก็ตาม ในปี 2546 งานด้านการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณีมีมากขึ้นจนเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการฯ ต้องทำงานล่วงเวลาซึ่งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่า การให้บริการของสถาบันกำลังขยายตัวมากขึ้นและอาจต้องเปิดสาขาขึ้นใน Trading Base ใหม่ ซึ่งก็จะมีผลทำให้สถาบันมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ขณะเดียวกันงานด้านฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรก็ไม่ได้รับการตอบรับจากบรรดาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย ซึ่งส่วนหนึ่งยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความรู้เท่าที่ควร อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมซึ่งผู้ประกอบการเห็นว่าสูงเกินไป จำนวนผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมยังมีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับบุคลากรในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่จะต้องได้รับการฝึกอบรม การที่สถาบันจำเป็นต้องเก็บค่าเล่าเรียนค่อนข้างสูงแตกต่างจากประเทศคู่แข่งอย่างอินเดียก็เนื่องจากรัฐบาลอินเดียได้ให้เงินช่วยเหลือทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมเสียค่าใช้จ่ายต่ำจึงมีผู้เข้าฝึกอบรมจำนวนมาก ดังนั้นหากสถาบันได้ให้การสนับสนุนงานด้านการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลด้านการฝึกอบรมตั้งแต่ร้อยละ 50-75 แก่ผู้ประกอบการตามแผนงานโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทยซึ่งประกอบด้วยโครงการฝึกอบรมด้านธุรกิจอัญมณี โครงการถ่ายทอดความรู้ด้านการออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ โครงการพัฒนาต่อยอดการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ โครงการฝึกอบรมกลยุทธ์การส่งออกสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งทางสถาบันได้นำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อของบประมาณสนับสนุนเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้นประมาณ 135 ล้านบาท ไปตั้งแต่ปี 2545 และได้ผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันแล้ว นอกจากจะเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในอุตสาหกรรมฯ เกิดความตื่นตัวในการแสวงหาทักษะความรู้แล้ว ยังถือเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่สถาบันได้อีกทางหนึ่งด้วย

สุดท้ายนี้ สถาบันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความร่วมมืออย่างดียิ่งจากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทย และเครื่องประดับและสมาคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผสมกับความมุ่งมั่นตั้งใจจริงของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ของสถาบันจะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทยมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับได้รับการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก อันจะส่งผลให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก และมีมูลค่าการส่งออกก้าวสู่ 2 แสนล้านบาทได้ในอนาคตอันใกล้